

NACRT

Na osnovu čl. 20., 41. i 69. stav (3) Zakona o bankama ("Službene novine Federacije BiH," broj 39/98, 32/00, 48/01, 27/02, 41/02, 58/02, 13/03, 19/03, 28/03 i 66/13), čl. 4., 9. i 25. Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 9/96, 27/98, 20/00, 45/00, 58/02, 13/03, 19/03, 47/06, 59/06, 48/08, 34/12 i 77/12) i člana 18. Statuta Agencije za bankarstvo Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 42/04), Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, na sjednici održanoj dana _____ godine donosi

ODLUKU O PROCESU INTERNE PROCJENE ADEKVATNOSTI KAPITALA U BANKAMA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1. Predmet Odluke

- (1) Ovom se Odlukom propisuju postupci u procesu interne procjene adekvatnosti kapitala (engl. *Internal Capital Adequacy Assessment Process* – u daljnjem tekstu: ICAAP), te način i rokovi izvješćivanja Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija) o primjeni ICAAP-a, na pojedinačnoj i konsolidiranoj osnovi.
- (2) Ova Odluka primjenjuje se na banke sa sjedištem u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: FBiH), kojima je Agencija izdala bankarsku dozvolu.
- (3) Na pitanja vezana za upravljanje rizicima u bankama koja nisu regulirana ovom Odlukom, a regulirana su zakonom ili drugim podzakonskim aktima, primjenjivati će se odredbe tog zakona ili drugog podzakonskog akta.

Članak 2. Strategije, planovi i postupci za interno planiranje kapitala banke

- (1) Banka je dužna donijeti strategiju kapitala koja će osigurati održavanje takve razine i takve strukture kapitala koji, pored minimalnog iznosa kapitala propisanog Odlukom o izračunavanju kapitala (nacrt), pokriva i sve ostale rizike kojima je banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, u skladu s odredbama Odluke o upravljanju rizicima u bankama (nacrt).
- (2) Banka je dužna donijeti plan za upravljanje kapitalom kojim se jasno definiraju:
  - a) strateški ciljevi i rokovi za njihovo ostvarenje, uzimajući u obzir makroekonomsko okruženje i faze gospodarskog ciklusa
  - b) postupci planiranja kapitala i odgovornosti za taj postupak,
  - c) način dostizanja i održavanja adekvatne razine internog kapitala u budućem periodu, a najmanje za period od naredne tri godine,
  - d) plan za postupanje u izvanrednim situacijama, kojim će se definirati mjere za održavanja adekvatnog internog kapitala (npr. način pribavljanja dodatnog kapitala,

ograničavanje poslovne aktivnosti i dr.), i
e) politiku isplate dividendi, usklađenu sa zahtjevima iz Odluke o izračunavanju kapitala banaka (nacrt) i ove Odluke.

Članak 3. Uspostavljanje i provođenje ICAAP-a

(1) Banka je dužna, na kontinuiranoj razini, uspostaviti i sprovoditi odgovarajući dokumentirani postupak za utvrđivanje i osiguranje primjerene razine adekvatnosti kapitala prema internoj procjeni koji odgovara prirodi, obimu i složenosti aktivnosti banke, pri tome uzimajući u obzir profil rizičnosti, sustav upravljanja rizicima i tehnike kojima se koristi za smanjenje rizika.

(2) Pri odabiru postupka za utvrđivanje i osiguranje primjerene razine internog kapitala banka može uzeti u obzir i druge činitelje, kao što su tržišna pozicija, ulazak na nova tržišta, dostupnost kapitala i preuzimanja drugih društava te ostale strateške ciljeve. Utjecaj navedenih činitelja na visinu procijenjenog internog kapitala banka je dužna analizirati i dokumentirati.

(3) Postupak iz stavka (1) ovog članka smatrat će se odgovarajućim ako :

- a) je utemeljen na identificiranju, mjerenju ili procjeni, i praćenju značajnih rizika, kojima je banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, u skladu sa zahtjevima propisanim Odlukom o upravljanju rizicima u bankama (nacrt),
- b) osigurava adekvatnu razinu internog kapitala s obzirom na profil rizičnosti banke,
- c) je na odgovarajući način uključen u sustav internog upravljanja bankom i donošenja odluka u banci.

(4) Banka je dužna definirati, dokumentirati i redovito nadzirati postupak procjenjivanja iz st. (1), (2) i (3) ovog članka, kojeg na prijedlog uprave odobrava nadzorni odbor banke.

(5) Interna revizija banke dužna je najmanje jednom godišnje provesti procjenu prikladnosti ICAAP-a, kako bi se osiguralo da ICAAP na jasan i cjelovit način bude proporcionalan prirodi, obimu i složenosti djelatnosti banke.

(6) Adekvatnost uspostavljenog ICAAP-a u banci predmet je supervizorskog pregleda i ocjene, na osnovu kojeg Agencija po potrebi donosi odluku o daljnjim nadzornim mjerama, u skladu sa zakonskim propisima.

II. POSTUPAK ICAAP-a U BANKAMA

Članak 4. Faze postupka

(1) Banka je dužna da svojom metodologijom ustanovi kvantitativne i kvalitativne kriterije na osnovu kojih utvrđuje značajne rizike koji će biti uključeni u ICAAP, uzimajući u obzir vrstu, obim i složenost svog poslovanja, kao i specifičnost tržišta na kojima posluje. Banka je dužna ICAAP-om obuhvatiti slijedeće faze:

- a) utvrđivanje značajnih rizika,
- b) mjerenje ili procjenu pojedinog rizika i određivanje pripadajućih iznosa iz ICAAP-a,

- c) određivanje ukupnoga kapitala prema ICAAP-u,
  - d) uspoređivanje regulatornog kapitala i kapitala utvrđenog prema ICAAP-u.
- (2) Banka je dužna postupak iz stavka (1) ovog članka provoditi najmanje jednom godišnje, a u slučaju značajne promjene profila rizičnosti i češće.

Članak 5. Značajni rizici

- (1) Banka je dužna na temelju svog profila rizičnosti utvrditi značajne rizike kojima je izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju, a koje će obuhvatiti ICAAP-om. Pri procesu utvrđivanja značajnih rizika, banka uzima u obzir vrstu, opseg i složenost svojih aktivnosti i tržišta na kojima posluje.
- (2) Radi provođenja procesa iz stavka (1) ovog članka, banka je dužna kontinuirano i sveobuhvatno procjenjivati rizike kojima je ili kojima bi mogla biti izložena u svom poslovanju te analizirati uzroke izloženosti pojedinim rizicima, u skladu sa zahtjevima iz Odluke o upravljanju rizicima u bankama (nacrt).
- (3) Banka je dužna da na dokumentirani način obrazlaže odluke o neuključivanju pojedinačnih rizika u ICAAP, odnosno obrazložiti razloge zbog kojih smatra da izloženost banke tim rizicima nije značajna.

Članak 6. Metodologija mjerenja ili procjene rizika

- (1) Banka je dužna pri postupku internog izračuna, odnosno procjene adekvatnosti kapitalnih zahtjeva kvantitativnim metodama mjeriti ili, ako je rizike teško kvantificirati, procjenjivati značajne rizike koristeći se metodologijom i pristupima koji su najprikladniji za njezinu organizaciju i poslovne aktivnosti.
- (2) Banka je dužna utvrditi za koje je rizike, pri ICAAP-u, primjereno koristiti se kvantitativnim metodama, a za koje je rizike prikladnije umjesto ICAAP-a koristiti se isključivo mjerama smanjenja ili kontrole rizika.
- (3) Banka se može koristiti različitim pristupima internog procesa izračuna, odnosno procjene kapitalnih zahtjeva za različite vrste rizika, a pri tome je dužna definirati odgovarajuću metodologiju mjerenja ili procjene svakog rizika te dokumentirati i obrazložiti sljedeće:
- a) metode, odnosno pristupe mjerenja rizika,
  - b) procjene rizika koji se ne mogu mjeriti kvantitativnim metodama i
  - c) sve korekcije iznosa rizika kada utvrdi da metode za mjerenje ili procjenu specifičnog rizika ne pokazuju trenutačnu izloženost banke tom riziku.
- (4) Ukoliko banka nije u svojoj metodologiji utvrdila način procjene internog kapitalnog zahtjeva za ostale značajne rizike, dužna je za te rizike izdvojiti od 5-15% ukupnog regulatornog kapitala.
- (5) Ako se izračun kapitalnih zahtjeva prema Odluci o izračunavanju kapitala banaka (nacrt) zasniva na rejtingu vanjske institucije za procjenu kreditnog rizika ili na činjenici da izloženost nema rejting, banka je dužna pri internom procesu izračuna, odnosno procjene adekvatnosti kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik uzeti u obzir i druge relevantne informacije
- (6) Kod izračuna internih kapitalnih zahtjeva banka mora uzeti u obzir sljedeće:

- a) rizike za koje se računaju minimalni kapitalni zahtjevi (kreditni rizik, tržišni rizici, operativni rizik),
- b) rizike koji nisu u potpunosti pokriveni minimalnim kapitalnim zahtjevima (moguća podcijenjenost uslijed primjene standardiziranih pristupa, odnosno pristupa osnovnog indikatora),
- c) rizike za koje se ne računaju minimalni kapitalni zahtjevi te
- d) faktori koji proizlaze iz regulatornog, makroekonomskog ili poslovnog okruženja, ukoliko nisu uključeni u rizike, navedene u prethodnim točkama ovog stavka.

Članak 7. Testiranje otpornosti na stres

Banka je dužna da redovito, a najmanje jednom godišnje za potrebe ICAAP-a, sprovodi testiranje otpornosti na stres za sve značajne rizike u skladu s odredbama čl. 18., 19. i 20. Odluke o upravljanju rizicima u bankama (nacrt), te da rezultate testiranja otpornosti na stres koristi pri izračunu internih kapitalnih zahtjeva.

Članak 8. Definiranje raspoloživog internog kapitala

Banka je dužna definirati kategorije i sastavne elemente kapitala kojima se koristi za potrebe izračuna raspoloživog internog kapitala, vodeći pri tome računa da pojedini dijelovi kapitala najbolje pokazuju pravu vrijednost imovine i obveza te sposobnost pokrića gubitka.

Članak 9. Definiranje internih ciljeva za osiguranje primjene ICAAP-a

(1) Banka će definirati odgovarajuće interne ciljeve za osiguravanje primjene ICAAP-a. Interni ciljevi su odgovarajući ako, kao minimum, definiraju pristup za osiguranje potrebnog kapitala:

- (a) tokom uobičajenog poslovanja banke,
- (b) u izvanrednim okolnostima.

(2) Internim ciljevima, navedenim u stavku (1) ovog članka u točki (a), banka će razmatrati i odgovarajuću zaštitu interesa dioničara, upravnog i nadzornog odbora i drugih djelatnika banke, uključujući klijente banke. Zaštita ovih interesa je adekvatna ako dostupnost primjene ICAAP-a omogućava zaštitu od događaja koji bi mogli negativno utjecati na normalno odvijanje aktivnosti banke. Banka će također razmatrati interne ciljeve u pogledu pokrića manje značajnih rizika, koji se često realiziraju.

(3) Internim ciljevima, navedenim u stavku (1) ovog članka u točki (b), banka će također razmatrati i odgovarajuću zaštitu interesa investitora banke. Zaštita ovih interesa je odgovarajuća ako dostupnost primjene postupka ICAAP-a omogućava isplatu kreditora banke.

(4) Kada utvrđuje interne ciljeve za osiguranje odgovarajuće razine adekvatnosti kapitala iz primjene ICAAP-a, banka mora uzeti u obzir vlastitu sposobnost za pristup izvorima kapitala.

Članak 10.
Izračunavanje internih kapitalnih zahtjeva

- (1) Banka izračunava ukupne interne kapitalne zahtjeve zbrajanjem:
  - a) kapitalnih zahtjeva za rizike za koje je prema Odluci o izračunavanju kapitala banaka (nacrt) potrebno izračunavati minimalne kapitalne zahtjeve (kapitalni zahtjev za kreditni, tržišni i operativni rizik) i
  - b) internih kapitalnih zahtjeva za ostale značajne rizike u poslovanju banke, a koji nisu obuhvaćeni točkom (a) ovog stavka.
- (2) Banka je dužna održavati interni kapital najmanje u iznosu ukupnih internih kapitalnih zahtjeva, a taj iznos nikada ne može biti manji od ukupnih minimalnih kapitalnih zahtjeva izračunatih u skladu s odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banaka (nacrt).

Članak 11.
Postupak uspoređivanja

- (1) Banka je dužna usporediti procijenjeni interni kapital i regulatorni kapital, izračunat u skladu s odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banaka (nacrt), te navesti njihove sličnosti i razlike.
- (2) Banka je dužna na kraju poslovne godine (stanje na dan 31.12.) izračunavati:
  - a) iznos ukupnog potrebnog internog kapitala,
  - b) ciljanu razinu raspoloživog internog i regulatornog kapitala na kraju tekuće financijske godine, koji je usklađen s poslovnim planom banke za period od najmanje tri godine.
- (3) Banka je dužna osigurati da u godišnji plan poslovanja budu uključene mjere koje je potrebno poduzeti, a koje proizlaze iz analize rizika kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju, odnosno iz rezultata ICAAP-a.

III. ICAAP U SUSTAVU INTERNOG UPRAVLJANJA

Članak 12.

- (1) ICAAP mora biti sastavni dio sustava internog upravljanja bankom.
- (2) Banka je dužna koristiti se rezultatima ICAAP-a minimalno u sljedećim procesima:
  - a) definiranju i praćenju ostvarenja strategije upravljanja rizicima,
  - b) alokaciji kapitala na pojedine organizacijske dijelove,
  - c) donošenju odluka o kreditiranju i usvajanju financijskog plana (budžet) i
  - d) donošenju značajnih strateških odluka (npr. novi proizvodi, usluge i/ili sistemi, ulazak na nova tržišta itd.).
- (3) ICAAP mora omogućiti nadzornom odboru i upravi banke da kapital banke u svakom trenutku podrži sve rizike kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena u svojem poslovanju.
- (4) Banka je dužna da redovito, a najmanje jednom godišnje, provjerava i preispituje ICAAP, kao i da, ako je neophodno, na odgovarajući način revidira taj postupak.
- (5) Pored redovite godišnje provjere postupka, banka je dužna da preispituje i revidira

ICAAP kada god je izložena novim rizicima i značajnim promjenama u poslovanju, kako u svojim strateškim opredjeljenjima i operativnim planovima, tako i u vanjskom okruženju.

Članak 13.

Dužnosti nadzornog odbora i uprave banke u ICAAP-u

(1) Nadzorni odbor banke dužan je:

- a) donijeti strategiju kapitala iz članka 2. ove Odluke,
- b) usvojiti prijedlog uprave o strukturi postupka interne procjene adekvatnosti kapitala (u daljnjem tekstu: Postupak), a u slučaju prilagodbe Postupka nadzirati provedbu iste, prema značajnim promjenama u strategijama, politikama, organizaciji i poslovnom okruženju,
- c) nadzirati da se rezultati Postupka upotrebljavaju u postupku donošenja odluka, a u skladu s usvojenim strategijama,
- d) analizirati ostvarenje strategije za upravljanje rizicima u odnosu na kapital, koji je rezultat ICAAP-a,
- e) razmotriti i usvojiti izvještaje koje banka dostavlja Agenciji, u skladu s člankom 15. ove Odluke,
- f) propisati rokove, sadržaj i formu izvještavanja o provedenom Postupku.

(2) Uprava banke dužna je:

- a) osigurati provođenje Postupka i osigurati njegovu usklađenost s odredbama ove Odluke te internim aktima banke donesenim u skladu s ovom Odlukom,
- b) osigurati da se u Postupak uključe svi rizici,
- c) osigurati upotrebu prikladnih metoda,
- d) detaljno propisati Postupak (metode koje se primjenjuju, pretpostavke, postupak procjene, način održavanja adekvatne razine kapitala),
- e) detaljno propisati postupak alokacije kapitala,
- f) uspostaviti odgovarajući sustav unutarnjih kontrola u Postupku, kao i u postupku osiguravanja razine i strukture kapitala,
- g) osigurati dokumentiranost Postupka,
- h) osigurati adekvatne resurse za provođenje Postupka i njegovo potpuno razumijevanje od strane svih zaposlenika uključenih u Postupak,
- i) propisati ovlasti i odgovornosti dodijeljene pojedinim funkcijama i organizacijskim jedinicama na način da se osiguraju jasna podjela ovlasti i jasne linije odgovornosti,
- j) osigurati da Postupak bude sastavni dio sustava upravljanja bankom,
- k) osigurati redovitu procjenu prikladnosti Postupka,
- l) osigurati pouzdano, točno i pravovremeno izvještavanje Agencije u skladu s člankom 15. ove Odluke,
- m) osigurati pravovremeno i sveobuhvatno izvještavanje nadzornog odbora o provedenom Postupku.

Članak 14.

Uloga funkcije upravljanja rizicima u Postupku

Banka je dužna analizu, praćenje i izvješćivanje o ICAAP-u sprovoditi u sklopu funkcije upravljanja rizicima.

IV. IZVJEŠTAVANJE AGENCIJE

Članak 15. Izvješće

- (1) Banka je dužna dostavljati Agenciji Izvješće o primjeni ICAAP-a u štampanoj i u elektronskoj formi.
- (2) Sadržaj i forma izvještaja iz stavka (1) ovog članka utvrđeni su u Prilogu 1 Odluke. Prilog 1 čini sastavni dio ove Odluke.

Članak 16. Rokovi izvještavanja

Banka je dužna sastaviti Izvješće iz članka 15. ove Odluke sa stanjem na dan 31.12. prethodne godine i dostaviti ga Agenciji najkasnije do 30.4. tekuće godine.

V. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 17. Stupanje na snagu

- (1) Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".
- (2) Banke su dužne primjenjivati odredbe iz ove Odluke počevši od 31.12.2017. godine.